

Naslov: Gledališče

Avtor:

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: RECENZIJA

Površina/Trajanje: 325,31

Naklada: 39.340,00

Gesla: LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

OCENJUJEMO

Gledališče

Katja Gehrmann:

Medved in mali

Lutkovno gledališče Ljubljana

★★★★★

Kaj je to medved? Kaj je to raček? Kaj je to veriverica? Kaj je to lisjak? Kaj je to riba? Zakaj raček ni medved? Ali z druge perspektive: zakaj polž in veriverica sta medveda, lisjak in riba pa nista? Raček se izvali iz jajca in najprej ugleda obraz medveda; v njem prepozna svojo »mamo« in se takoj prišteje med medvede. »Mami« pa to ni pogodu: medved je vendar medved, raček pa je ... drugačen. Medvedje znajo namreč splezati na drevo, teči, plavati in loviti ribe. A kaj, ko vse to zmore (četudi včasih poseže po drugačnih metodah in ne spleza na drevo) tudi raček? Predstava torej skozi metaforiko načena tematike (ne)strpnosti do drugačnih, (družbenih) spolov, različnih oblik družin in svobodnega, samostojnega ustvarjanja lastne identitete, tematike, torej, ki so družbeno relevantne in o katerih je ob vsesplošnih trendih retraditionalizacije nujno govoriti – tudi (ali še zlasti) z najmlajšimi.

Četudi je ob tej aktualnosti predstava ravno prav kratka (30 minut) in ravno prav razgibana, da pritegne in obdrži otrokovo pozornost, in četudi je vizualna podoba, predvsem lutk, inovativna in komunikativna (ustvarjalca Donna Wilson je v značilni estetiki izdelala mehke, nežne, pisane živalce iz blaga, podobne »lutkam iz nogavičk«) ter generira občutek varnosti in topline, je nekoliko manj ugodno, da idejna plat uprizoritve (pravzaprav pa tudi knjižne predloge), ki teži k problemskosti, ni natančna in logično konsistentna. Kar bi, se razume, zlasti zato, ker je namenjena najmlajšim, morala biti. V čem je problem? *Medved in mali* domnevno teži k sprejemanju raznolikosti (oziroma »drugačnosti«) in skuša graditi iz podobnosti, ne iz razlik. Razlike skuša dojemati kot arbitrarne; ni bistveno, da ima raček kljun, bistveno je, da lahko tako on kot medved plavata ali skupaj posedita na drevesni veji. In četudi lahko raček leti, medved pa ne, in četudi ima medved kožuh, raček pa perje, to ne pomeni, da ne moreta biti družina: pomemben je odnos, ki ga ustvarjata kot posameznika, in ne zunanji označevalci.

S te perspektive raček tudi veriverico in polžka vidi kot »medveda«, ker lahko tečeta in plezata tako kot medved in sta na svoj način (!) »velika«, tako kot je velik medved; ne sklepa torej iz razlike, temveč iz podobnosti. Ampak zakaj niti medved niti raček še pomislita ne, da je tudi riba lahko »medved«? Zakaj je riba mehanizem, prek katerega se dokazuje »medvedjost« (medved je tisti, ki lahko ujame ribo, in tudi raček lahko ujame celo zelo veliko ribo)? Zakaj ne pomislita, da je tudi lisjak, ki preži na račka, lahko »medved«? Zakaj je lisjak, ki preži na račka, zveden na »zlobca«? Mar nista tudi medved in raček »zlobca«, če gledamo z ribine perspektive? Ali drugače: zakaj se je sprejemljivo v nekaterih primerih osredotočati na razliko, v drugih pa na podobnost, in kakšne so korelacije z našo družbo, glede na to, da je

predstava očitno problemska?

Če želimo otroka učiti strpnosti, moramo najprej ozavestiti lastno pozicijo: ali lahko obstajajo »Drugi«, do katerih smo »upravičeno« nestrpni? Ali se trudimo vselej izhajati iz podobnosti in ne iz razlike?

Otroku je nujno predočiti, da nobena nestrpnost ni sprejemljiva in da moramo nenehno stremeti k privzemanju pozicije »Drugega«. Raček, ki v vsem imitira dokaj nestrpnega medveda, seveda ne more postati kaj drugega kot selektivno nestrpen, in selektivna nestrpnost ni sprejemljivejša od neselektivne.

Pod črto lahko zapišemo, da gre za estetsko, nežno predstavo, ki je otrokom dostopna in naslavlja prava vprašanja. Poloviti je treba le zanke, v katere se zaplete, ko skuša podati odgovore.

ANJA RADALJAC

Foto Urška Boljkovac